

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
 Декан факультету
 Л. Станіславова
 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Переддипломна практика

Назва

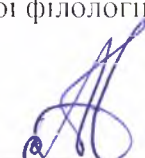
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.01 Українська мова та література
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова та література)
Обсяг дисципліни 7 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни ОПП.06
Мова навчання українська
Статус дисципліни обов'язкова (цикл професійної підготовки)
Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра української філології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин					Курсовий проект	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття				Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття					
Д	2	3	7	210				210			+	
З	2	3	7	210				210			+	

Робоча програма складена на основі ОПП «Середня освіта (Українська мова і література)» і навчального плану підготовки магістрів.

Програму склала д. пед.н., проф. Валентина ПАПУШИНА

Схвалено на засіданні кафедри української філології
 Протокол № 11 від 28 червня 2024 р.

В.о. завкафедри української філології Анатолій ЯНЧИШИН

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Голова вченої ради ГПФ Людмила СТАНІСЛАВОВА

ВСТУП

Підготовка здобувачів освіти у вищій школі повинна дати ґрунтовні знання, закласти основи самовдосконалення майбутнього фахівця. Специфіка навчання вимагає продуманої організації самостійної роботи, яка б забезпечувала успішне оволодіння не тільки теоретичним матеріалом, але й навичками дослідницької роботи, творчої діяльності. Тому особливого значення набуває такий аспект навчальної роботи здобувачів вищої освіти, як виконання кваліфікаційних робіт та прагнення до самореалізації.

В Україні наукова діяльність регламентується Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (№ 848-VIII від 26.11.2015), який є основою цілеспрямованої політики забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та професійних потреб.

У Законі України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014) передбачено, що наукова і науково-технічна діяльність у ЗВО є невід'ємною складовою освітньої діяльності й здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти.

Успішне оволодіння студентами навичками дослідження і творчої роботи допомагає їм порівняно легко включатися в професійну діяльність, переводити наукові знання в площину практичного використання.

Переддипломна практика здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова та література)» проводиться у 3 семестрі і є важливою частиною підготовки до написання й захисту кваліфікаційної роботи.

Завдання практики, як правило, пов'язуються з основними напрямками науково-дослідної роботи кафедри та покликані допомогти студентам у виконанні їх кваліфікаційного дослідження з обраної теми.

Тривалість проведення практики – 4 тижні.

Керівниками практики призначаються наукові керівники кваліфікаційних робіт.

Навчально-методичне забезпечення здійснюють викладачі кафедри української філології, які є науковими керівниками кваліфікаційних робіт.

Пререквізити – методологія та організація наукових досліджень; проблемні питання української мови; основні тенденції розвитку української літератури; методика викладання української мови у ЗЗСО; методика викладання української літератури у ЗЗСО;

Кореквізити – кваліфікаційна робота.

1 МЕТА Й ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики є вдосконалення навиків науково-дослідницької роботи, оформлення її результатів; підготовка до захисту кваліфікаційної роботи.

Основними *завданнями* переддипломної практики є:

- 1) удосконалення вмінь і навичок планування, організації та самостійного виконання науково-дослідницької роботи;
- 2) оволодіння основами науково-дослідної діяльності (аналіз явищ, висування власної гіпотези, логічність, послідовність та аргументованість її доведення, узагальнення спостережень, формулювання висновків);
- 3) розвиток умінь застосовувати одержані знання під час вирішення конкретних наукових завдань;

- 4) формування готовності й здатності студентів до самоосвіти та саморозвитку, самостійної дослідницької роботи у майбутній професійній діяльності;
- 5) добирання матеріалу, зокрема систематизація й опис педагогічних спостережень з теми кваліфікаційної роботи;
- 6) закріплення навичок оформлення посилань на джерела інформації та списку використаних джерел відповідно до чинних вимог щодо оформлення наукових праць;
- 7) усунення певних недоліків (невідповідності у змісті та структурі кваліфікаційної роботи).

Відповідно до ОПП із зазначеної спеціальності дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ІК.01. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми навчально-виховної, методичної, науково-дослідницької діяльності в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення науково-педагогічної діяльності.

Загальні компетентності:

- ЗК 01. Здатність спілкуватися державною мовою на високому рівні як усно, так і письмово.
- ЗК 02. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 03. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 07. Навички використання цифрових освітніх ресурсів, інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

- ФК 01. Здатність проєктувати й ефективно реалізовувати зміст навчання і зміст освіти у закладах загальної середньої освіти відповідно до психолого-педагогічних засад.
- ФК 02. Здатність здійснювати планування й організацію освітнього процесу з метою забезпечення розвитку особистості учня.
- ФК 03. Здатність обирати й розробляти навчально-методичне забезпечення для освітньої діяльності.
- ФК 04. Здатність у практичній діяльності застосовувати сучасні підходи до викладання української мови і літератури, інноваційні технології в процесі навчання української мови та літератури.
- ФК 05. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку.
- ФК 06. Здатність оперувати основними поняттями, концепціями і фактами сучасної мовознавчої та літературознавчої науки.
- ФК 10. Здатність здійснювати аналіз історичного розвитку літературознавства у взаємозв'язках із сьогоденням.
- ФК 16. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.
- ФК 17. Здатність застосовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень з мови та літератури, самостійно проводити науково-дослідницьку роботу.
- ФК 19. Здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавчих, літературознавчих дисциплін для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 20. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ФК 21. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, порівняння педагогічних явищ; уміння здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію інформації з різних джерел; здатність проваджувати дослідницьку / інноваційну діяльність із дотриманням правил академічної доброчесності та професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування.

ПРН 03. Орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах (літературних напрямках і течіях), критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої (літературознавчої) науки, демонструвати власну інтерпретацію літературних (мовних) явищ.

ПРН 04. Уміти використовувати знання з іноземної мови у дослідницькій діяльності, у міжнародній комунікації.

ПРН 05. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 08. Уміти оцінювати власну навчальну та дослідницьку діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 09. Дотримуватися основ запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти.

ПРН 11. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності.

2 Структура і зміст програми

2.1 Програма практики

№	Зміст практики	Кіл-ть годин
1	Участь у загальних зборах із переддипломної практики	2
	Складання індивідуального плану роботи з переддипломної практики; узгодження та затвердження календарного графіку проходження практики керівниками практики	4
2	Вивчення джерельної бази кваліфікаційного дослідження. Підготовка списку джерел, необхідних для опрацювання; визначення характеру навчально-методичної розробки із теми дослідження.	20
3	Аналіз теоретичних досліджень за тематикою кваліфікаційної роботи	20
4	Відвідування науково-методичного семінару кафедри (підготовка та виступ з доповіддю з проблеми, що пов'язана з темою кваліфікаційної роботи)	15
5	Написання тез, наукової доповіді, статті для збірника наукових праць у науково-методичному періодичному виданні за темою роботи.	20
6	Звіт про участь у наукових конференціях, семінарах, результати апробації дослідження.	20
7	Підготовка методичних рекомендацій щодо шляхів розв'язання проблеми, що пов'язана з темою кваліфікаційної роботи	24
8	Написання попереднього варіанту кваліфікаційної роботи	60
9	Оформлення звітної документації із переддипломної практики	20
10	Захист переддипломної практики	5
Загальна кількість годин:		210

2.2 Вимоги до звітності з практики

Після завершення переддипломної практики здобувач має подати для перевірки керівникові практики від кафедри такі матеріали: 1) звіт про проходження практики; 2) попередній варіант кваліфікаційної роботи; 3) надати інформацію щодо оприлюднення результатів дослідження (статті, тези, виступи на конференціях тощо).

Структура звіту про проходження переддипломної практики

Структурна одиниця звіту	Стислий опис змісту	Рекомендований обсяг (с.)
Титульний аркуш (додаток А)	За правилами оформлення	1
Графік проведених консультацій з керівниками практики (додаток Б)	Дата проведення консультацій	1-2
Перелік індивідуальних рекомендацій (додаток В)	Відомості про виконання індивідуальних рекомендацій	10-15
Попередній варіант кваліфікаційної роботи	Опис всіх частин кваліфікаційної роботи	60-70
Інформація щодо оприлюднення результатів дослідження	Перелік статей, тез, виступів на конференціях тощо	1-2
Зміст		1

Загальні вимоги до оформлення звітної документації: документи оформляються відповідно до вимог, друкуються та мають наскрізну нумерацію сторінок. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку (додаток А). Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками. Оформлення звітних документів входить в час проходження практик. Їх перевіряють і затверджують керівники практики. Звіт здобувача вищої освіти про практику оформляється у вигляді друкованого тексту у форматі Word, шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє – 2, нижнє – 2, ліве – 3, праве – 1,5.

3 Технології та методи навчання

Процес проходження переддипломної практики ґрунтується на використанні таких технологій та методів навчання: словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (проблемно-пошукові, інтерактивні); наочні (пояснювально-ілюстративні, демонстративні); мультимедійні технології.

4 Методи контролю

На всіх етапах проходження практики здобувачі вищої освіти отримують індивідуальні консультації у керівників практики від кафедри. Після закінчення практики здобувачі вищої освіти надають керівнику практики звітну документацію. Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. На звітну конференцію

необхідно подати звіт, «чорновий варіант» кваліфікаційної роботи, інформацію щодо оприлюднення результатів дослідження (статті, тези, виступи на конференціях тощо).

Оцінка за практику виставляється членами комісії з практики. До уваги береться виконання програми практики та реалізація поставлених завдань, якісна характеристика продуктивності діяльності здобувача керівником практики, якість підсумкової документації та подання її у встановлені терміни.

Якщо програма практики не виконана здобувачем з поважної причини, то деканат встановлює йому індивідуальний графік її проходження.

5 Оцінювання результатів практики

Результати складання заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та вносяться до екзаменаційних відомостей, індивідуального плану студента.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності (див. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті (<https://bit.ly/3PYKLVq>).

Оцінювання результатів практики за ваговими коефіцієнтами

Оформлення документації з практики	Оцінка керівника практики	Оприлюднення результатів дослідження	Захист практики
0,3	0,2	0,2	0,3

Критерії оцінювання документації з практики

«Відмінно» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у встановлений термін;
- звітна документація представлена у повному обсязі;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком здобувача;

«Добре» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у встановлений термін, у повному обсязі;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком здобувача, але наявні незначні помилки та недоліки.

«Задовільно» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають встановленим формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у повному обсязі, але пізніше встановленого терміну;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком здобувача, є наявні окремі помилки та недоліки.

– матеріали практики представлені в неповному обсязі, наявні помилки, які здобувач за допомогою керівника практики спроможний виявити, але не завжди може виправити;

- здобувач не дотримувався всіх вимог до оформлення матеріалів практики.

«Незадовільно» ставиться у тих випадках, якщо:

- матеріали практики не подані або подані частково;
- матеріали практики є дублюванням або ксерокопією матеріалів іншого здобувача.

Критерії оцінювання звітної конференції

«Відмінно» – чіткість, логічність, структурованість виступу з представленими матеріалами, висока культура їх письмового оформлення та науково-методичного обґрунтування.

«Добре» – розкриття основних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні.

«Задовільно» – формальний характер виступу з представленими матеріалами, несформованість вміння науково-методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, низький рівень володіння практичними знаннями та вміннями.

«Незадовільно» – здобувач відсутній на захисті звіту.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС:

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Не зараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Рекомендована література та інформаційні джерела

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. 142 с.
2. Британ В.Т. Організація вузівської науки. Київ: Кондор, 2015. 213 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень : [навчальний посібник]. Київ: Кондор, 2018. 192 с.
5. Літнарівич Р.М. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / МEGУ ім. С. Дем'янчука ; Р.М. Літнарівич, О.В. Кубай. Рівне: Вид-во МEGУ ім. С. Дем'янчука, 2020. 44 с.
6. Мартинюк А.П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 40 с.
7. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання): навчально-методичний посібник для студентів / М.І. Пентилюк, І.В. Гайдаєнко, Т.Г. Окуневич та ін. Київ: Ленвіт, 2020. 120 с.

8. Переддипломна практика: методичні вказівки для здобувачів вищої освіти спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)». Укладач Папушина В. А. Хмельницький, 2024. 23 с. <https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=9387>
9. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень: підручник / М.І. Пилипчук, А.С. Григор'єв, В.В. Шостак. Київ: Знання, 2007. 270 с.
10. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Доступ до ресурсу: <http://surl.li/poed>
11. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Хмельницького національного університету. Доступ до ресурсу: <http://surl.li/afuuo>
12. Про освіту: закон України. Доступ до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19>.
13. Приймак І.В., Торчинський М.М. Кваліфікаційна робота з української мови і літератури: методичні вказівки щодо її виконання для студентів спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)». Хмельницький: ХНУ, 2024. 63 с. <https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=9325>

*Зразок оформлення титульного аркуша звіту з переддипломної
практики*

Хмельницький національний університет
Кафедра української філології

ЗВІТ

_____
Назва практики

Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність 014 Середня освіта

Предметна спеціальність 014.01. Середня освіта (Українська мова і література

Студента(ки) _____ курсу, група _____
шифр підпис ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник практики _____
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада, науковий ступінь Підпис

Кількість балів _____

Оцінка за шкалою:

національною _____/ЄКТС _____

Члени комісії:

_____
Підпис, дата Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

_____
Підпис, дата Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

_____
Підпис, дата Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 202____

Додаток Б

Графік проведених консультацій з керівниками практики

№ з/ п	Зміст консультації	Дата

Додаток В

Перелік індивідуальних рекомендацій

№ з/ п	Зміст індивідуальних рекомендацій	Відмітка про виконання